

3.9.2024

ASIA Poikkeaminen luonnonsuojelulain nojalla rauhoitetun ja Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävän vuollejokisimpukan rauhoitussäännöksistä

HAKIJA Jyväskylän yliopisto, bio- ja ympäristötieteen laitos

VIREILLETULO 8.7.2024

HAKEMUS Jyväskylän yliopisto hakee luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukaista lupaa poiketa vuollejokisimpukan (*Unio crassus*) rauhoitussäännöksistä lajin geneettisen ja parasitologisen tutkimuksen edellyttämää pyydystämistä ja näytteenottoa varten Mustionjoessa, sekä Vantaanjoessa tai sen sivuhaarassa (Lepsämänjoki/Luhtaanmäenjoki). Lupaa haetaan ajalle 11.9.2024-31.8.2027.

Vuollejokisimpukan geneettistä tutkimusta varten lupaa haetaan kymmenen vuollejokisimpukan pyydystämiseksi Mustionjoesta, sekä kymmenen vuollejokisimpukan pyydystämiseksi Vantaanjoesta tai vaihtoehtoisesti Vantaanjoen sivuhaarasta. Pyydystettyjen vuollejokisimpukoiden vaipasta otetaan paikan päällä pieni kudospala (3 x 3 mm) geneettisiä tutkimuksia varten, minkä jälkeen simpukkayksilöt palautetaan heti takaisin jokeen. Pienen palasen ottaminen simpukan kuoresta ei ole simpukalle kohtalokasta ja simpukat jäävät toimenpiteen jälkeen eloon. Näytteenoton yhteydessä simpukat myös mitataan. Näytteenotto on tarkoitus suorittaa syyskuussa 2024, kun kansainvälinen tutkimusryhmä tulee Suomeen vierailulle näytteenottoa varten.

Vuollejokisimpukan parasitologista tutkimusta varten lupaa haetaan lisäksi 30 vuollejokisimpukan pyydystämiseksi Mustionjoesta, sekä 30 vuollejokisimpukan pyydystämiseksi Vantaanjoesta tai vaihtoehtoisesti Vantaanjoen sivuhaarasta. Pyydystetyt simpukat kuljetetaan Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteen laitokselle ja niille suoritetaan perusteellinen parasitologinen tutkimus. Simpukoista otetaan talteen kudospaljat viinaan ja -80 C pakastimeen isotooppi- ja raskasmetallitutkimuksia varten sekä muita mahdollisia analyyseja varten. Simpukoita ei enää palauteta takaisin jokeen. Simpukoiden pyydystäminen parasitologista tutkimusta varten sijoittuu vuosille 2024-2027.

Vuollejokisimpukoiden näytteenotto- ja pyydystämipaikat sijaitsevat Mustionjoen Pumpvikenissä, Karjaan keskustassa, sekä Vantaanjoen alajuoksulla, jossa keruupaikka tarkennetaan myöhemmin

asiantuntijoiden kanssa. Molemmat joet ovat Natura 2000 -alueita. Vaihtoehtoisesti Vantaanjoen alajuoksun sijaan toiseksi näytteenotto- ja pyydystämipaikaksi ehdotetaan Vantaanjoen sivuhaaraa.

Vuollejokisimpukan suojelun pohjaksi tarvitaan tietoa populaatioiden geneettisestä rakenteesta ja geneettisestä vaihtelusta. Geneettiset tutkimukset paljastavat myös mahdollisia uhkia populaatioille, kuten sisäsiittoisuuden. Lisäksi geneettiset tutkimukset identifioivat geneettisesti poikkeuksellisen monimuotoisia tai uniikkeja populaatioita, mitä voidaan hyödyntää suojelusuunnitelmissa. Tästä syystä geneettisen tiedon hankkiminen esimerkiksi uhanalaisen vuollejokisimpukan populaatioista olisi erittäin tärkeätä ja perusteltua lajin suojelun kannalta.

Makean veden suursimpukoissa esiintyy paljon ja yleisesti erilaisia loisia. Jotkut näistä loisista ovat erittäin haitallisia simpukoille. Esimerkiksi Bucephalidae- ja Phyllostomatidae-heimon imumadot (Digenea, Trematoda) haittavat simpukan kasvua, aiheuttavat kuolleisuutta ja valtaavat simpukan gonadit steriloiden simpukan. Suomessa yleisesti pikkujärvisimpukalla ja sysijokisimpukalla esiintyvä Rhipidocotyle campanula -trematodi on juuri tällainen steriloiva loinen. R. campanula -loista on Keski-Euroopassa löydetty vuollejokisimpukasta, mutta Suomessa vuollejokisimpukoiden loisista ei ole tehty mitään tutkimusta. Näistä syistä parasitologisen tiedon hankkiminen esimerkiksi uhanalaisen vuollejokisimpukan populaatioista olisi erittäin tärkeätä ja perusteltua lajin suojelun kannalta

Hakemuksen taustalla on kansainvälinen LIFE Revives -hanke (2021-2027), jossa elvytetään jokihelmisimpukkakantoja Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Syyskuussa 2024 Suomeen saapuu kansainvälinen tukijaryhmä, jossa on useita makean veden simpukoiden tutkimuksen asiantuntijoita. Tutkimus toimii eurooppalaisen Co-Operation in Science and Technology (COST) -hankeen "Confremu" puitteissa ja sen tavoitteena on kartoittaa kaikki eurooppalaiset Unionida-simpukkalajit niiden koko esiintymisalueilla EIR-maissa tärkeimmillä valuma-alueilla.

Tutkimuksen vastuullinen johtaja on [REDACTED]. Lupaa vuollejokisimpukoiden pyydystämiseen ja näytteenottoon anotaan seuraaville henkilöille: [REDACTED]

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ELY-keskus myöntää Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteen laitokselle luvan poiketa vuollejokisimpukan rauhoitussäännöksistä simpukoiden pyydystämistä ja näytteenottoa varten hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.8.2027 asti.

2. Lupa ei oikeuta vuollejokisimpukan lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämiseen tai heikentämiseen.
3. Paikan päällä tapahtuvaa näytteenottoa varten pyydystettyjä vuollejokisimpukoita on käsiteltävä niin, ettei niiden hengissä säilymistä vaaranneta. Paikan päällä tapahtuvaa näytteenottoa varten pyydystetyt vuollejokisimpukat on palautettava takaisin kiinniottopaikalleen mahdollisimman pian.
4. Tämä lupa ei koske vuollejokisimpukan kudoksenäytteiden tai parasitologista tutkimusta varten pyydystettävien lajin yksilöiden hallussapitoa tai kuljetusta. Vuollejokisimpukan yksilöiden tai niiden osien hallussapidon ja kuljetuksen osalta toimivaltainen lupaviranomainen on Varsinais-Suomen ELY-keskus.
5. Luonnonsuojelualueilla toimittaessa tulee lisäksi noudattaa näiden alueiden rauhoitusmääräyksiä ja tarvittaessa hakea erillinen lupa rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on Uudenmaan ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
6. Toimenpiteitä suoritettaessa tämä lupa tai sen kopio on pidettävä mukana ja näytettävä vaadittaessa.
7. Lupaa saavat käyttää hakemuksessa nimetyt henkilöt. Hakemuksen mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvien avustajien tai muiden toimiin nimettyjen henkilöiden nimet on toimitettava Uudenmaan ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi) ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Viestissä tulee mainita asian diaarinumero UUDELY/12066/2024.
8. Hakijan tulee toimittaa vuosittain raportti luvan käytöstä Uudenmaan ELY-keskukseen (sähköpostiosoitteeseen: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi) 31.12. mennessä. Raportista tulee käydä ilmi tämän luvan diaarinumero UUDELY/12066/2024 sekä pyydystettyjen vuollejokisimpukoiden yksilömäärät ja pyyntipaikat.

Lupa voidaan peruuttaa osittain tai kokonaan, mikäli sen ehtoja ei noudateta.

Perustelut

Vuollejokisimpukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n mukaisesti luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023) rauhoitettu eläinlaji, jonka yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, yksilöiden eri kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden häiritseminen on luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kielletty. Vuollejokisimpukka kuuluu myös luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettuihin luontodirektiivin

liitteessä IV a mainittuihin tiukkaa suojelua edellyttäviin eläinlajeihin. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin nojalla ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan 78 §:ssä tarkoitettujen eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja että poikkeus on tarpeen jostain momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua syystä.

Vuollejokisimpukoiden pyydystäminen sekä näytteenotto hakemuksen mukaisesti on osa jokihelmisimpukakantojen elvyttämiseen pyrkivää tutkimushanketta. Lajin rauhoitussäännöksistä poikkeamiselle on näin ollen olemassa luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 4 kohdan mukainen tutkimustarkoitus. Hakemuksen mukaisen tutkimuksen toteuttaminen ei ole mahdollista ilman vuollejokisimpukoiden pyydystämistä ja näytteenottoa, joten luvamukaisille toimenpiteille ei ole olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua.

Hakemuksen mukaisesti toteutettuna paikan päällä tapahtuva näytteenotto ei aiheuta vuollejokisimpukoille pysyvää haittaa, ja simpukat jäävät toimenpiteen jälkeen eloon. Paikan päällä tapahtuvalla näytteenotolla yhteensä 20 simpukasta Mustionjoessa ja Vantaanjoessa tai sen sivuhaarassa ei näin ollen ole vaikutusta lajin suotuisalle suojelutasolle. Lupaa on lisäksi haettu yhteensä 60 vuollejokisimpukan pyydystämiseksi ja tappamiselle parasitologista tutkimusta varten. Ottaen huomioon vuollejokisimpukayksilöiden kokonaismäärän Vantaanjoessa ja Mustionjoessa, 60 yksilön pyydystamisellä ja tappamisella ei katsota olevan vaikutusta lajin suotuisalle suojelutasolle. ELY-keskus katsoo, että lupaehdot huomioon ottaen hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät näin ollen aiheuta haittaa vuollejokisimpukan suotuisan suojelutason saavuttamiselle tai säilyttämiselle. Tutkimuksesta saatavilla tiedoilla voidaan sen sijaan parantaa lajin suojelutilannetta.

Hakemuksen mukaiset toimenpiteet eivät lupaehtojen mukaisesti toteutettuina merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Vantaanjoki ja Mustionjoki on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, joten toiminnan arviointi luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittamalla tavalla ei ole tarpeen.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin yksilön, sen osan tai johdannaisen hallussapito ja kuljettaminen on kielletty. Vuollejokisimpukan yksilöiden ja niiden osien hallussapitoa ja kuljettamista koskevat päätökset tekee Varsinais-Suomen ELY-keskus (valtioneuvoston asetus 1373/2018, 5 § 1 momentti kohta 8).

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n mukaisesti pantava välittömästi täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomaisen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Lupa myönnetään luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen, jonka voidaan katsoa edistävän yleistä etua. Tutkimustarkoituksen toteutuminen hakemuksen mukaisesti edellyttää luvan välitöntä täytäntöönpanoa. Päätöksen täytäntöönpanoa ei näin ollen voida yleisen edun vuoksi lykätä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 83 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

KÄSITTELYMAKSU Maksutta.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös sähköpostitse:
Jyväskylän yliopisto, [REDACTED]

Tiedoksi sähköpostitse:
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAN KÄSITTELIJÄT Asian on esitellyt lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut ylitarkastaja Juha Lumme. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja UUELY/12066/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/12066/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Lumme Juha 03.09.2024 13:14

Esittelijä Kaikkonen Anniina 03.09.2024 13:13

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

- Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.
- Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.
- Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöstä koskevan ilmoituksen julkaisemisesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen verkkosivulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja; asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt voivat lähettää valituskirjelmän hallinto- ja erityistuumioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa (<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#>). Valituskirjelmän voi toimittaa perille myös henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuumioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

Puhelin: asiakaspalvelu/kirjaamo 029 56 42069, vaihe 029 56 42000

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Faksi: 029 56 42079

Aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.